

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 27.11.2014
COM(2014) 711 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Έκτη εξαμηνιαία έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν
1 Μαΐου - 31 Οκτωβρίου 2014**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής της 16ης Σεπτεμβρίου 2011 για την ενίσχυση της διακυβέρνησης Σένγκεν¹ και με τη στήριξη του Συμβουλίου της 8ης Μαρτίου 2012, η Επιτροπή υποβάλλει εξαμηνιαίες εκθέσεις προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν. Η παρούσα έκτη έκθεση καλύπτει την περίοδο από 1 Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου 2014.

2. ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

2.1. Κατάσταση στα εξωτερικά σύνορα Σένγκεν

Η περίοδος αναφοράς χαρακτηρίστηκε από δύο σημαντικές εξελίξεις. Πρώτον, από συνεχή μετανάστευση διαμέσου της Μεσογείου προς την Ευρώπη, η οποία κορυφώθηκε κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών και εξακολούθησε να στερεί ζωές. Δεύτερον, από σημαντική κυκλοφορία εντός του χώρου Σένγκεν προσώπων που αφικνούνται στην Ιταλία και επιδιώκουν να μεταβούν σε άλλα κράτη μέλη.

Ο συνολικός αριθμός των παράνομων διελεύσεων των συνόρων αυξήθηκε σημαντικά κατά την περίοδο αναφοράς (Μάιος- Οκτώβριος 2014). Η αύξηση αυτή μπορεί να αποδοθεί στον πρωτοφανή αριθμό περιπτώσεων εντοπισμού που κοινοποιήθηκαν από την Ιταλία (σχεδόν έξι φορές περισσότεροι εντοπισμοί από την Ιταλία κατά την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου 2014 σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το προηγούμενο έτος²). Συνολικά³, οι περιπτώσεις εντοπισμού κατά τους τρεις πρώτους μήνες της περιόδου αναφοράς (Μάιος-Ιούλιος 2014, δηλαδή τους μήνες για τους οποίους υπήρχαν διαθέσιμα δεδομένα κατά τη σύνταξη της παρούσας έκθεσης) ανήλθαν σε 81 270. Ο αριθμός αυτός υπερβαίνει κατά 2,5 φορές και πλέον τον αντίστοιχο των ίδιων μηνών το 2013, οπότε ανήλθε σε 31 406, και είναι ακόμη υψηλότερος από ό, τι κατά την ίδια περίοδο το 2011.

Η Ιταλία ανέφερε μακράν τον μεγαλύτερο αριθμό συλλήψεων κατά την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου 2014, ακολουθούμενη από την Ελλάδα. Όσον αφορά την ιθαγένεια, τα πρόσωπα που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των εν λόγω τριών μηνών ήταν κυρίως Σύροι και Ερυθραίοι.

Η Κεντρική Μεσόγειος ήταν η κύρια διαδρομή που χρησιμοποιήθηκε την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου 2014, καθώς στην περιοχή της ο αριθμός των εντοπισμών σχεδόν πενταπλασιάστηκε (άνω των 48 000 εντοπισμοί) σε σύγκριση με το 2013⁴. Η διαδρομή της Ανατολικής

¹ COM (2011) 561 τελικό

² Επισημαίνεται ότι η επιχείρηση Mare Nostrum του ιταλικού ναυτικού ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2013.

³ Εκτός αν αναφέρεται άλλως, τα δεδομένα του τμήματος 2 έχουν ληφθεί από το σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών του δικτύου ανάλυσης κινδύνου του Frontex και καλύπτουν τον χώρο Σένγκεν καθώς και τις υποψήφιες χώρες Σένγκεν. Τα δεδομένα καλύπτουν μόνο τους υπηκόους τρίτων χωρών που εντοπίστηκαν στα εξωτερικά σύνορα (εκτός των προσωρινών εξωτερικών συνόρων) κατά την είσοδο ή την προσπάθεια να εισέλθουν παράνομα μεταξύ των σημείων διέλευσης των συνόρων. Περιλαμβάνονται αριθμητικά στοιχεία για την Κροατία από την ημερομηνία προσχώρησής της στην ΕΕ.

⁴ Επισημαίνεται ότι, παρόλο που από τα αριθμητικά στοιχεία της διαδρομής αυτής εξαιρούνται γενικά η Απουλία και η Καλαβρία, ορισμένοι από τους μετανάστες που εντοπίστηκαν από την επιχείρηση Mare Nostrum μεταφέρθηκαν (λόγω υλικοτεχνικών προβλημάτων στη Σικελία) σε κέντρα στην Απουλία και

Μεσογείου ήταν η δεύτερη συχνότερα χρησιμοποιούμενη και ο αριθμός των μεταναστών που εντοπίστηκαν σε αυτή την οδό υπερδιπλασιάστηκε σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2013, λόγω της αύξησης των εντοπισμών στα ελληνικά σύνορα, ενώ ο αριθμός των εντοπισμών στα σύνορα της Βουλγαρίας παρέμεινε σταθερός. Η διαδρομή μέσω της Απουλίας και της Καλαβρίας ήταν η τρίτη συχνότερα χρησιμοποιηθείσα διαδρομή αφού οι εντοπισμοί αυξήθηκαν σχεδόν κατά 9 φορές⁵ υπερβαίνοντας τις 13 000 περιπτώσεις. Τέλος, οι ροές στη διαδρομή των Δυτικών Βαλκανίων ήταν σχεδόν κατά τρεις φορές μικρότερες με αποτέλεσμα να σημειωθούν περίπου 3 300 περιπτώσεις εντοπισμού λόγω της απότομης μείωσης των εντοπισμών στα ουγγρικά σύνορα.

Πριν από τη σύνοδο του Συμβουλίου Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (5 Ιουνίου 2014), η Επιτροπή δημοσίευσε ένα έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της με τίτλο «Εφαρμογή της ανακοίνωσης σχετικά με τις εργασίες της ειδικής ομάδας «Μεσόγειος»⁶, στο οποίο παρουσίασε επισκόπηση των συγκεκριμένων μέτρων που έχουν ληφθεί μέχρι σήμερα για την αντιμετώπιση των ροών μεταναστών και αιτούντων άσυλο και την πρόληψη των θανάτων μεταναστών στη Μεσόγειο.

Η Επιτροπή συνέχισε να παρακολουθεί την κατάσταση στη Βουλγαρία και την Ιταλία όσον αφορά τη βελτίωση των αντίστοιχων συστημάτων ασύλου και θα εξακολουθήσει επίσης να παρακολουθεί, σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, την πιθανή ανάγκη χρησιμοποίησης του μηχανισμού έκτακτης προειδοποίησης, ετοιμότητας και διαχείρισης κρίσεων, βάσει του άρθρου 33 του κανονισμού «Δουβλίνο III»⁷. Επιπλέον, η Ελλάδα εφαρμόζει το εθνικό σχέδιο δράσης για το άσυλο και τη μετανάστευση, το οποίο λήγει τον Δεκέμβριο του 2014⁸. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα εν λόγω κράτη μέλη έχουν καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για τη σταθεροποίηση και τη βελτίωση της κατάστασης, αλλά απαιτείται περαιτέρω πρόοδος στον τομέα αυτό.

Από το ξέσπασμα της κρίσης στην Ουκρανία, δεν έχουν σημειωθεί σημαντικές μεταβολές στον αριθμό των παράτυπων διελεύσεων των συνόρων στα οικεία εξωτερικά χερσαία σύνορα, ο οποίος παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα. Ωστόσο, ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου αυξάνεται σταθερά, και ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου από υπηκόους της Ουκρανίας στα κράτη μέλη της ΕΕ και τις συνδεδεμένες χώρες Σένγκεν κατά την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου 2014 υπερέβη τις 2 500 (πάνω από δώδεκα φορές περισσότερες απ' ό τι την ίδια περίοδο το

την Καλαβρία και ως εκ τούτου συμπεριλήφθηκαν στα στοιχεία που αντιστοιχούν στην εν λόγω περιφέρεια.

⁵ Ας σημειωθεί, ωστόσο, ότι η σημαντική αυτή αύξηση οφείλεται κυρίως στη μεταφορά μεταναστών τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 2014, όπως εξηγείται στην υποσημείωση 4.

⁶ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής (2014) 173 τελικό.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα. Στόχος του μηχανισμού είναι η στήριξη των κρατών μελών ώστε να αντιμετωπίζουν καταστάσεις ιδιαίτερης πίεσης ή ελλείψεων στα οικεία συστήματα ασύλου, να επιδεικνύουν αλληλεγγύη και να συνδράμουν την κατάσταση των αιτούντων άσυλο που ζητούν διεθνή προστασία στα εν λόγω κράτη μέλη.

⁸ Τον Οκτώβριο, η Επιτροπή εξέδωσε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της για την αξιολόγηση της κατάστασης εφαρμογής του σχεδίου (SWD (2014) 316 τελικό).

2013). Αύξηση παρατηρήθηκε επίσης στις περιπτώσεις παράνομης διαμονής ουκρανών πολιτών.

Παρά τη σχετικά χαμηλή εισροή αιτούντων άσυλο και τον χαμηλό εντοπισμό παράτυπων διελεύσεων των συνόρων από υπηκόους της Ουκρανίας, τα κράτη μέλη και οι οργανισμοί της ΕΕ καλούνται να αντιμετωπίσουν με τη δέουσα προσοχή τα γεγονότα και ιδίως τις συνέπειές τους για την ασφάλεια της ΕΕ και του χώρου Σένγκεν.

Όσον αφορά τους ξένους μαχητές που επιστρέφουν από τη Συρία στην ΕΕ, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το φαινόμενο αυτό αποτελεί πρόκληση για τα κράτη μέλη, ιδίως όσον αφορά τον εντοπισμό τους στα εξωτερικά σύνορα. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο είναι κατάλληλο για την αντιμετώπιση αυτής της απειλής τόσο όσον αφορά τους προβλεπόμενους ελέγχους σε πρόσωπα, όσο και σε ταξιδιωτικά έγγραφα, και θα πρέπει να αξιοποιηθεί πλήρως. Η Επιτροπή, ως εκ τούτου, συνεργάζεται με κράτη μέλη για την ανάπτυξη κοινής προσέγγισης για τη βέλτιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει το δίκαιο της Ένωσης.

2.2. Κατάσταση εντός του χώρου Σένγκεν

Κατά την περίοδο Μαΐου- Ιουλίου 2014, το επίπεδο εντοπισμού περιπτώσεων παράνομης διαμονής αυξήθηκε περίπου κατά 35% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο του 2013 (σε 108 712 περιπτώσεις εντοπισμού). Η Σουηδία, ακολουθούμενη από τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ισπανία, παρουσίασαν τον μεγαλύτερο αριθμό εντοπισμού περιπτώσεων κατά την περίοδο αυτή.

Όπως αναφέρεται στην 5η εξαμηνιαία έκθεση, το τρέχον έτος το δίκτυο ανάλυσης κινδύνου του Frontex ξεκίνησε τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις δευτερογενείς μετακινήσεις. Πρέπει να σημειωθεί ότι ορισμένες χώρες (η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Δανία, η Φινλανδία, η Ελλάδα, η Ισλανδία, η Μάλτα, η Πορτογαλία, καθώς και η Ιρλανδία, κράτος μέλος που δεν ανήκει στον χώρο Σένγκεν) δεν έχουν ακόμη υποβάλει τα στοιχεία τους (κατάσταση Οκτωβρίου 2014). Επιπλέον, πολλά κράτη μέλη υπέβαλαν ελλιπή στοιχεία, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατος ο εντοπισμός των μεταναστευτικών οδών, ο οποίος συνιστά τον κύριο στόχο του εγχειρήματος. Είναι ύψιστης σημασίας όλα τα κράτη μέλη να συμμετέχουν πλήρως σε αυτή τη συλλογή δεδομένων, διαφορετικά η ανάλυση μπορεί να είναι μόνο μερική.

Η επιχείρηση «Mos Maiorum», η πλέον πρόσφατη άσκηση συγκέντρωσης πληροφοριών για τις μεταναστευτικές ροές εντός του χώρου ΕΕ/Σένγκεν, έλαβε χώρα από τις 13 έως τις 26 Οκτωβρίου 2014. Πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της ιταλικής Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπως επτά προγενέστερες τέτοιες επιχειρήσεις που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο των πρόσφατων Προεδριών) και είχε ως στόχο την εξασθένιση της ικανότητας των ομάδων οργανωμένου εγκλήματος να διευκολύνουν την παράτυπη μετανάστευση στην ΕΕ· εστιάστηκε δε στις παράτυπες διελεύσεις των συνόρων. Στο πλαίσιό της συγκεντρώθηκαν πληροφορίες σχετικά με τις κύριες διαδρομές που ακολουθούν οι παράνομοι μετανάστες και τον τρόπο δράσης των εγκληματικών δικτύων που χρησιμοποιούνται για την παράνομη διακίνησή ανθρώπων στην ΕΕ, καθώς και στις

δευτερογενείς μετακινήσεις. Τα αποτελέσματα της επιχείρησης θα παρουσιαστούν στην επόμενη εξαμηνιαία έκθεση.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΕΚΤΗΜΕΝΟΥ ΤΟΥ ΣΕΝΓΚΕΝ

3.1. Περιπτώσεις προσωρινής επαναφοράς του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα

Το άρθρο 23 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν⁹ προβλέπει ότι, κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, ένα κράτος μέλος μπορεί να επαναφέρει τους συνοριακούς ελέγχους στα εσωτερικά του σύνορα για διάρκεια που δεν υπερβαίνει το απολύτως αναγκαίο για να αντιμετωπισθεί η σοβαρή απειλή. Κατά την περίοδο 1η Μαΐου - 31 Οκτωβρίου 2014, παρουσιάστηκαν τρεις περιπτώσεις κατά τις οποίες κράτη μέλη επανέφεραν προσωρινά τον έλεγχο στα εσωτερικά τους σύνορα: το Βέλγιο στις 1-6 Ιουνίου (λόγω της συνόδου κορυφής της G 7), η Νορβηγία στις 24-31 Ιουλίου 2014 (λόγω τρομοκρατικής απειλής) και η Εσθονία στις 31 Αυγούστου — 3 Σεπτεμβρίου (λόγω της επίσκεψης του Προέδρου των ΗΠΑ). Κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος εγγράφου έχουν γίνει γνωστά μόνο τα αποτελέσματα της προσωρινής επαναφοράς του ελέγχου στη Νορβηγία: ελέγχθηκαν πάνω από 165 000 άτομα, σε 17 από τα οποία απαγορεύτηκε η είσοδος, 5 συνελήφθησαν και 12 υπέβαλαν αίτηση ασύλου. Σύμφωνα με την εκτίμηση των νορβηγικών αρχών, η δράση ήταν αναγκαία και αναλογική σε σχέση με την προσδιορισθείσα απειλή και είχε σημαντικό προληπτικό αποτέλεσμα που συνέβαλε στη διασφάλιση της νορβηγικής κοινωνίας και των συμφερόντων της. Τα αποτελέσματα των μέτρων αυτών στις άλλες δύο χώρες, μόλις είναι διαθέσιμα, θα συνοψιστούν στην επόμενη εξαμηνιαία έκθεση. Υπενθυμίζεται στα κράτη μέλη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 29 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν, η έκθεση των αποτελεσμάτων της προσωρινής επαναφοράς των ελέγχων στα σύνορα πρέπει να περιγράφει, ειδικότερα, την αρχική αξιολόγηση και την τήρηση των κριτηρίων που αναφέρονται στα άρθρα 23α, 25 και 26α του κώδικα, τη λειτουργία των ελέγχων, την πρακτική συνεργασία με τα γειτονικά κράτη μέλη, τον αντίκτυπο στην ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, την αποτελεσματικότητα της επαναφοράς των συνοριακών ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, καθώς και να περιλαμβάνει εκ των υστέρων αξιολόγηση της αναλογικότητας της επαναφοράς των ελέγχων στα σύνορα.

Εν τω μεταξύ, οι ολλανδικές αρχές δημοσίευσαν την έκθεση για την επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά τους σύνορα στις 14-28 Μαρτίου 2014 (σε σχέση με τη σύνοδο κορυφής για την πυρηνική ασφάλεια στη Χάγη). Πάνω από 44 000 άτομα έχουν ελεγχθεί, σε 188 άτομα απαγορεύθηκε η είσοδος για διάφορους λόγους, 115 άτομα συνελήφθησαν και 39 άτομα υπέβαλαν αίτηση ασύλου. Σύμφωνα με τις ολλανδικές αρχές, η προσωρινή επαναφορά των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα συνέβαλε στην παροχή εσωτερικής ασφάλειας και είχε σημαντικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα κατά τη διάρκεια της συνόδου κορυφής, η οποία διεξήχθη χωρίς σημαντικά συμβάντα.

---

⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του κοινοτικού κώδικα σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων από τα σύνορα (κώδικας συνόρων του Σένγκεν), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 610/2013

3.2. Διατήρηση του καθεστώτος μη διενέργειας ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα

Δύο τομείς του κεκτημένου του Σένγκεν στους οποίους εικάζονται συχνές παραβιάσεις αφορούν 1) το ερώτημα εάν η διενέργεια αστυνομικών ελέγχων κοντά στα εσωτερικά σύνορα έχει αποτέλεσμα ισοδύναμο με εκείνο των συνοριακών ελέγχων (άρθρο 21α του κώδικα συνόρων του Σένγκεν) και 2) την υποχρέωση άρσης των εμποδίων για την ομαλή ροή της κυκλοφορίας, όπως οι περιορισμοί ταχύτητας, στα οδικά σημεία διέλευσης των εσωτερικών συνόρων (άρθρο 22 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν). Κατά την περίοδο 1 Μαΐου - 31 Οκτωβρίου 2014, η Επιτροπή συνέχισε την έρευνά της σε τέσσερις υποθέσεις σχετικά με ενδεχόμενες παραβιάσεις των διατάξεων για την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα, ιδίως την άρση των εμποδίων για την ομαλή ροή της κυκλοφορίας (σχετικά με την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ιταλία και τη Σλοβενία). Μία έρευνα (για τη Γερμανία) ολοκληρώθηκε, και τον Οκτώβριο του 2014 απεστάλη προειδοποιητική επιστολή στη Γερμανία για εικαζόμενη μη συμμόρφωση της γερμανικής ομοσπονδιακής αστυνομικής νομοθεσίας με τα άρθρα 20 και 21 στοιχείο α) του κώδικα συνόρων του Σένγκεν. Τέλος, η Επιτροπή περάτωσε τη διαδικασία επί παραβάσει σε σχέση με την τσεχική νομοθεσία που υποχρεώνει τους αερομεταφορείς να πραγματοποιούν συστηματικούς ελέγχους στα πρόσωπα που διέρχονται τα εσωτερικά σύνορα¹⁰, δεδομένου ότι η Τσεχική Δημοκρατία τροποποίησε τη νομοθεσία της προκειμένου να την καταστήσει συμβατή με το δίκαιο της ΕΕ.

3.3. Ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης των Συνόρων (Eurosur)

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες προετοιμασίες για την επέκταση του ευρωπαϊκού συστήματος επιτήρησης των συνόρων από τις αρχικές 19 χώρες στο σύνολο των 30 χωρών Σένγκεν από την 1η Δεκεμβρίου 2014. Κατά τη διάρκεια του 2014, δημιουργήθηκαν τα εθνικά κέντρα συντονισμού των υπόλοιπων 11 χωρών, και όλες οι χώρες Σένγκεν σημείωσαν πρόοδο στην περαιτέρω ανάπτυξη των εθνικών εικόνων της κατάστασης. Ο Frontex είχε προγραμματιστεί να συνδέσει τα υπόλοιπα 11 κέντρα στο δίκτυο επικοινωνίας του Eurosur έως τα τέλη Νοεμβρίου 2014 και ενίσχυσε τη συνεργασία του με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα και το Δορυφορικό Κέντρο της ΕΕ όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών και πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ, όπως συστήματα παρακολούθησης πλοίων και δορυφορικές εικόνες. Η Επιτροπή, ο Frontex και τα κράτη μέλη συνέχισαν την κατάρτιση εγχειριδίου το οποίο περιέχει τεχνικές και επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή και τη διαχείριση του Eurosur. Το εγχειρίδιο αυτό θα εκδοθεί από την Επιτροπή το 2015.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, για πρώτη φορά οι δορυφορικές εικόνες που ελήφθησαν στα πλαίσια της συνεργασίας του Eurosur παρείχαν τη δυνατότητα να διασωθούν ζωές μεταναστών. Στις 16-17 Σεπτεμβρίου, οι δορυφορικές εικόνες που λήφθηκαν στο πλαίσιο του Eurosur με την υποστήριξη ενός σχεδίου του 7ου ΠΠ, επέτρεψαν τον εντοπισμό και τη διάσωση φουσκωτού σκάφους μεταναστών στη Μεσόγειο σε με 38 επιβαίνοντες, συμπεριλαμβανομένων οκτώ γυναικών και τριών παιδιών, που πέρασαν τρεις ημέρες σε ανοικτή θάλασσα και παρασύρθηκαν εκτός της περιοχής στην οποία διεξάγονταν αρχικά οι δραστηριότητες έρευνας και διάσωσης του σκάφους.

---

¹⁰ Βλ. την πέμπτη εξαμηνιαία έκθεση για λεπτομερή στοιχεία.

3.4. Εικαζόμενες παραβιάσεις άλλων μερών του κεκτημένου του Σένγκεν

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Επιτροπή περάτωσε μία έρευνα (όσον αφορά το βουλγαρικό συνοριακό σημείο διέλευσης στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα το οποίο, σύμφωνα με προγενέστερες καταγγελίες, δεν πληρούσε τις απαραίτητες προϋποθέσεις δυνάμει του κώδικα συνόρων του Σένγκεν) και ζήτησε πληροφορίες για μια νέα υπόθεση όσον αφορά τα εσθονικά χερσαία σύνορα (σχετικά με τις απαιτήσεις που επιβάλλονται κατά τη διέλευση των συνόρων, σε σχέση με τα άρθρα 5 και 7 του κώδικα συνόρων του Σένγκεν). Επιπλέον, η Επιτροπή συνέχισε την έρευνά της όσον αφορά την Ελλάδα και τη Βουλγαρία σχετικά με καταγγελίες για πρακτικές επαναπροώθησης στα εξωτερικά σύνορα, και δρομολόγησε έρευνα σχετικά με ισχυρισμούς για απελάσεις με συνοπτικές διαδικασίες από την Ισπανία (Θέουτα και Μελίλια).

Όσον αφορά τις συνεχιζόμενες καταγγελίες που λαμβάνονται σχετικά με τον υπερβολικό χρόνο αναμονής ως αποτέλεσμα των ελέγχων που διενεργούν οι ισπανικές αρχές στα σύνορα με το Γιβραλτάρ, μετά από επιτόπια επίσκεψη, η Επιτροπή εξέδωσε συστάσεις τόσο προς την Ισπανία όσο και προς το Ηνωμένο Βασίλειο ώστε να αντιμετωπίσουν την κατάσταση της κυκλοφορίας στα εν λόγω σύνορα, καθώς και το λαθρεμπόριο καπνού (για περισσότερα στοιχεία βλ. την 5η εξαμηνιαία έκθεση). Η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο ενημέρωσαν την Επιτροπή σχετικά με ορισμένα μέτρα που θέσπισαν ή προτίθενται να θεσπίσουν προκειμένου να συμμορφωθούν με τις ανωτέρω συστάσεις. Για να αξιολογήσει καλύτερα τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις αρχές των δύο κρατών για την εφαρμογή των συστάσεων, η Επιτροπή πραγματοποίησε δεύτερη επιτόπια επίσκεψη. Στις 30 Ιουλίου 2014, απευθύνθηκαν σε αμφότερες τις χώρες συμπληρωματικές συστάσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης των ροών επιβατών και οχημάτων, καθώς και για την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση του λαθρεμπορίου καπνού. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση εκ του σύνεγγυς και, ιδίως, τον τρόπο με τον οποίο τα δύο κράτη μέλη εφαρμόζουν τις συστάσεις ούτως ώστε να βελτιωθεί η κατάσταση των πολιτών της ΕΕ που διασχίζουν σε καθημερινή βάση τα σύνορα αυτά.

Μεταφορά της οδηγίας για την επιστροφή (2008/115/EK) στην εθνική νομοθεσία

Μετά την προηγούμενη έκθεση, η Ισλανδία ήταν η τελευταία χώρα Σένγκεν που κοινοποίησε την πλήρη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο. Τα περισσότερα από τα προσδιορισθέντα θέματα μεταφοράς στα κράτη μέλη διευθετήθηκαν με τροποποίηση των σχετικών νομικών διατάξεων. Η Επιτροπή εξακολουθεί να παρακολουθεί συστηματικά όλες τις ελλείψεις που εντοπίστηκαν και δρομολογεί έρευνα, όταν το κρίνει αναγκαίο. Ειδικότερα, εστιάζει την προσοχή της στις ελλείψεις που εξακολουθούν να υπάρχουν σε πολλά κράτη μέλη, όπως πτυχές των συνθηκών κράτησης και απουσία ανεξάρτητων συστημάτων ελέγχου των αναγκαστικών επιστροφών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο να κινήσει διαδικασίες επί παραβάσει έναντι ορισμένων κρατών μελών κατά τους επόμενους μήνες. Επιπλέον, σε πολλά κράτη μέλη υπάρχει περιθώριο βελτίωσης, με τη συστηματικότερη χρήση εναλλακτικών λύσεων αντί της κράτησης και την προώθηση της οικειοθελούς αναχώρησης.

Θέση σε ισχύ του κανονισμού σχετικά με την τοπική διασυνοριακή κυκλοφορία (ΕΚ αριθ.1931/2006)

Από την έναρξη ισχύος του καθεστώτος κυκλοφορίας στα τοπικά σύνορα το 2006, η Επιτροπή παρακολουθεί την εφαρμογή του. Σε σχέση με τις διμερείς συμφωνίες τις οποίες έχουν συνάψει τα κράτη μέλη με τις γειτονικές τους τρίτες χώρες, η Επιτροπή συνέχισε την έρευνα όσον αφορά τη Σλοβενία, ενώ εξάλλου ξεκίνησε νέα έρευνα σχετικά με την Κροατία και συνέχισε δύο υποθέσεις παραβάσεων που αφορούν η μία τη Λετονία και η άλλη την Πολωνία.

3.5. Αδυναμίες που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο του μηχανισμού αξιολόγησης του Σένγκεν

Στο πλαίσιο του ισχύοντος μηχανισμού αξιολόγησης του Σένγκεν¹¹, η εφαρμογή από τα κράτη μέλη του κεκτημένου του Σένγκεν αξιολογείται σε τακτά διαστήματα από εμπειρογνώμονες των κρατών μελών, τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και την Επιτροπή.

Κατά την περίοδο 1 Μαΐου-31 Οκτωβρίου 2014, πραγματοποιήθηκαν αξιολογήσεις Σένγκεν στον τομέα των εναέριων συνόρων, των θεωρήσεων, της προστασίας δεδομένων και του SIS/Sirene στην Ελβετία. Οι εκθέσεις βρίσκονται στο στάδιο της ολοκλήρωσης και αναμένεται να περιλαμβάνουν θετικά και αρνητικά σχόλια και συστάσεις, μεταξύ άλλων, για την επιτάχυνση της πλήρους εφαρμογής των κατηγοριών προειδοποιήσεων και των λειτουργικών δυνατοτήτων του SIS II (δεδομένου ότι η Ελβετία προβλέπει την ολοκλήρωση της εφαρμογής του SIS II μόνο κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2016, περισσότερα από τρία έτη μετά την έναρξη της λειτουργίας του, παράλληλα με την αναβάθμιση του εθνικού αστυνομικού συστήματος).

Οι προετοιμασίες συνεχίζονται όσον αφορά τον νέο μηχανισμό αξιολόγησης του Σένγκεν. Σύμφωνα με τον κανονισμό 1053/2013 για τη θέσπιση ενός μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν¹², τον Ιούλιο του 2014 εκδόθηκε το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο αξιολόγησης¹³. Τον Οκτώβριο, εγκρίθηκε το ετήσιο πρόγραμμα αξιολόγησης για το 2015 βάσει του πολυετούς προγράμματος αξιολόγησης 2014-2019¹⁴, στο οποίο λαμβάνεται υπόψη η ανάλυση κινδύνου που υποβάλλεται από τον FRONTEX, καθώς και πληροφορίες που διατίθενται από σχετικές υπηρεσίες και φορείς της ΕΕ, όπως η Ευρωπόλ και ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Οι πρώτες αξιολογήσεις στο πλαίσιο του νέου μηχανισμού (όσον αφορά τις

¹¹ SCH/Com-ex (98) 26 def.

¹² EE L 295 της 6.11.2013, σ. 27.

¹³ Εκτελεστική απόφαση C(2014)3683 της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 2014, για την κατάρτιση του τυποποιημένου ερωτηματολογίου σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1053/2013 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση ενός μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν.

¹⁴ Εκτελεστική απόφαση C(2014)3683 της Επιτροπής, της 18ης Ιουνίου 2014, για την κατάρτιση του πολυετούς προγράμματος αξιολόγησης για την περίοδο 2014-2019 σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1053/2013 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση ενός μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου του Σένγκεν.

προαναγγελλθείσες επισκέψεις) θα ξεκινήσουν τον Φεβρουάριο του 2015. Εν τω μεταξύ, ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στην περαιτέρω ανάπτυξη της κατάρτισης για τους εμπειρογνώμονες αξιολογητές, μεταξύ άλλων με την επικαιροποίηση των υφιστάμενων προγραμμάτων κατάρτισης μέσω της συμπερίληψης πτυχών που δεν καλύπτονταν προηγουμένως, όπως η επιστροφή.

3.6. Άρση του ελέγχου στα εσωτερικά σύνορα με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία

Το Συμβούλιο δεν είναι ακόμη σε θέση να αποφασίσει σχετικά με την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα με τις χώρες αυτές. Η Επιτροπή εξακολουθεί να υποστηρίζει πλήρως την ένταξη της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στον χώρο Σένγκεν.

4. ΣΥΝΟΛΕΥΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

4.1. Χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν (SIS)

Η Επιτροπή παρακολουθεί στενά την εφαρμογή των νέων κατηγοριών προειδοποιήσεων και των λειτουργικών δυνατοτήτων του SIS στα κράτη μέλη που παρέχονται από τη δεύτερη γενιά του συστήματος που τέθηκε σε λειτουργία στις 9 Απριλίου 2013. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς σημειώθηκε σημαντική αύξηση στη χρήση νέων κατηγοριών αντικειμένων και λειτουργικών δυνατοτήτων, δεδομένου ότι τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν ολοκληρώσει την αναβάθμιση των οικείων εθνικών αστυνομικών συστημάτων που παρέχουν σήμερα τη δυνατότητα στους τελικούς τους χρήστες να καταχωρίζουν τις νέες κατηγορίες αντικειμένων στο SIS II. Αυτό παρατηρήθηκε ιδίως στη Γερμανία και την Ελλάδα.

Κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2014, εκδόθηκαν συστάσεις σε σχέση με τα μέτρα ασφάλειας του SIS II ως αποτέλεσμα της αξιολόγησης «από άκρο σε άκρο» της αποτελεσματικότητας των εθνικών μέτρων ασφάλειας που εφαρμόζονται μετά την ηλεκτρονική πειρατεία κατά του δανικού N.SIS (τα εθνικά συστήματα δεδομένων που επικοινωνούν με το Κεντρικό SIS) που έπληξε το προγενέστερο σύστημα SIS. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται η ανάπτυξη πλήρως τεκμηριωμένης διαδικασίας αναφοράς συμβάντων σε όλο τον χώρο του Σένγκεν και η δημιουργία ενός δικτύου σημείων επαφής ασφάλειας με σκοπό την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών. Το δίκτυο αυτό συστάθηκε τελικά στο πλαίσιο του eu-LISA (Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη λειτουργική διαχείριση συστημάτων ΤΠ μεγάλης κλίμακας στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης). Επιπλέον, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διενεργούν αυτοελέγχους ασφάλειας σε τακτική βάση, καθώς και να μην αναθέτουν οποιαδήποτε καθήκοντα σχετικά με τη λειτουργική διαχείριση του SIS II σε εξωτερικούς αναδόχους.

Η Επιτροπή έχει κινηθεί διαδικασία έρευνας για την Πολωνία σχετικά με την αδιάλειπτη λειτουργία του SIS II στα εξωτερικά σύνορα και την υλική ασφάλεια του N.SIS.

Προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη θα διαγράψουν παρωχημένες προειδοποιήσεις από το SIS II¹⁵, η Επιτροπή ανέλαβε πρωτοβουλία να θεσπίσει

---

¹⁵ Βλ. την πέμπτη εξαμηνιαία έκθεση για πιο λεπτομερή στοιχεία.

λεπτομερέστερες σχετικές νομικές διατάξεις στο εγχειρίδιο SIRENE¹⁶. Το SIS II συνέχισε να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για τον εντοπισμό των διαδρομών τρομοκρατών και μετακινούμενων εγκληματικών συμμοριών μέσω ειδικής κατηγορίας καταχωρίσεων που επιτρέπει τον διακριτικό και ειδικό έλεγχο των φυσικών προσώπων και ορισμένων ειδών αντικειμένων, μεταξύ άλλων στην περίπτωση της απειλής που συνιστούν οι αλλοδαποί μαχητές. Η Επιτροπή έχει δρομολογήσει πρακτικά μέτρα που σχετίζονται με την εφαρμογή του SIS II στα κράτη μέλη προκειμένου να επιταχύνει την ανταλλαγή πληροφοριών με βάση τις εν λόγω προειδοποιήσεις, προστατεύοντας παράλληλα την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών.

4.2. Χρήση του συστήματος πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS)

Το VIS άρχισε να λειτουργεί στις 15 Μαΐου 2014 στη δωδέκατη, δέκατη τρίτη, δέκατη τέταρτη και δέκατη πέμπτη περιφέρεια (Κεντρική Αμερική, Βόρεια Αμερική, Καραϊβική και Αυστραλασία)¹⁷ και στις 25 Σεπτεμβρίου 2014 στη δεκάτη έκτη περιφέρεια (Δυτικά Βαλκάνια και Τουρκία)¹⁸. Λαμβάνοντας υπόψη τον σημαντικό αντίκτυπο της έκδοσης θεωρήσεων στη Ρωσία για το VIS, θα χρειαστεί να καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια για να εξασφαλιστεί η ανάπτυξή του στην εν λόγω χώρα η οποία προβλέπεται να πραγματοποιηθεί κατά τη διάρκεια της επόμενης περιόδου αναφοράς (1η Νοεμβρίου 2014-30 Απριλίου 2015). Προϋπόθεση για την εν λόγω ανάπτυξη είναι η επιτυχής ολοκλήρωση της επέκτασης της χωρητικότητας του συστήματος συσχέτισης βιομετρικών στοιχείων που στηρίζει δραστηριότητες βασιζόμενες στα δακτυλικά αποτυπώματα, όπως η ταυτοποίηση και η επαλήθευση ταυτότητας. Κατά τη διάρκεια της επόμενης περιόδου αναφοράς, έχει επίσης προγραμματιστεί η έναρξη λειτουργίας του VIS στην Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, τη Λευκορωσία, τη Γεωργία, τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Ουκρανία.

Το VIS λειτουργεί ικανοποιητικά και, έως τα τέλη Ιουλίου 2014, το σύστημα είχε επεξεργαστεί (από την έναρξη της λειτουργίας του) σχεδόν 9 εκατομμύρια αιτήσεις θεωρήσεων Σένγκεν, βάσει των οποίων έχουν εκδοθεί 7,5 εκατομμύρια θεωρήσεις. Στις 5 Απριλίου 2014, η χωρητικότητά του αυξήθηκε για να προετοιμαστεί η επικείμενη αύξηση της δραστηριότητας στις προξενικές υπηρεσίες και στα σύνορα. Έχουν προγραμματιστεί μέτρα συμπληρωματικής επέκτασης της χωρητικότητας σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα για την ανάπτυξη του VIS. Τα κράτη μέλη πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων, τόσο των βιομετρικών όσο και των αλφαριθμητικών, που εισήχθησαν στο VIS από τις προξενικές αρχές των κρατών μελών, όπως εξηγείται στην 5η εξαμηνιαία έκθεση.

---

¹⁶ Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής 2013/115/ΕΕ της 26ης Φεβρουαρίου 2013, ΕΕ L 71 της 14.3.2014.

¹⁷ Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 7ης Μαΐου 2014, για τον καθορισμό της ημερομηνίας έναρξης λειτουργίας του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) στη δωδέκατη, δέκατη τρίτη, δέκατη τέταρτη και δέκατη πέμπτη περιφέρεια (2014/262/ΕΕ).

¹⁸ Εκτελεστική απόφαση της Επιτροπής, της 28ης Αυγούστου 2014, για τον καθορισμό της ημερομηνίας από την οποία θα αρχίσει να λειτουργεί το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) στη δέκατη έκτη περιφέρεια (2014/540/ΕΕ).

Η χρησιμοποίηση των δακτυλικών αποτυπωμάτων για την εξακρίβωση της ταυτότητας των κατόχων θεωρήσεων στα σημεία διέλευσης των συνόρων Σέγγκεν έγινε υποχρεωτική στις 11 Οκτωβρίου του 2014 για τους κατόχους θεωρήσεων των οποίων τα δεδομένα (συμπεριλαμβανομένων των δακτυλικών αποτυπωμάτων, κατά περίπτωση) είναι αποθηκευμένα στο VIS. Είναι ακόμη πολύ νωρίς για να εξαχθούν αξιόπιστα συμπεράσματα σχετικά με την εφαρμογή του νέου αυτού μέτρου. Αναμένεται ότι τα πρώτα συμπεράσματα θα είναι διαθέσιμα προς το τέλος της επόμενης περιόδου αναφοράς. Κατά το παρόν στάδιο, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να ενημερώνουν επαρκώς τους ταξιδιώτες για τη νέα αυτή απαίτηση στα σύνορα.

4.3. Πολιτική θεωρήσεων και συμφωνίες επανεισδοχής

Μηχανισμός αναστολής και αναθεωρημένος μηχανισμός αμοιβαιότητας στον κανονισμό 539/2001

Μέχρι στιγμής, κανένα κράτος μέλος δεν έχει ζητήσει την ενεργοποίηση του νέου μηχανισμού αναστολής που τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2014¹⁹. Σύμφωνα με τις διατάξεις του μηχανισμού αμοιβαιότητας, επίσης σε ισχύ από τον Ιανουάριο του 2014, οι κοινοποιήσεις που ελήφθησαν από πέντε κράτη μέλη (Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Πολωνία, Ρουμανία) για καταστάσεις μη αμοιβαιότητας των θεωρήσεων με πέντε τρίτες χώρες (Αυστραλία, Μπρουνέι Νταρουσαλάμ, Καναδάς, Ιαπωνία και ΗΠΑ) δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 12 Απριλίου 2014. Κατά την εξέταση των διαθέσιμων επιλογών στο πλαίσιο του αναθεωρημένου μηχανισμού αμοιβαιότητας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ποικίλοι παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των ενεργειών σε σχέση με τις τρίτες χώρες. Η Επιτροπή, σε διαβούλευση με τα προαναφερόμενα κράτη μέλη, πρότεινε την καθιέρωση τακτικών τριμερών συναντήσεων μεταξύ της τρίτης χώρας, του(των) οικείου(-ων) κράτους(-ων) μέλους(-ων) και της Επιτροπής, με σκοπό τη συζήτηση της κατάστασης και τον καθορισμό περαιτέρω μέτρων, συνοδευόμενων ενδεχομένως από χρονοδιάγραμμα, που θα πρέπει να οδηγήσουν το συντομότερο δυνατό στην επίτευξη πλήρους αμοιβαιότητας των θεωρήσεων. Οι πρώτες σχετικές συνεδριάσεις με την Αυστραλία, την Ιαπωνία, τις ΗΠΑ και τον Καναδά πραγματοποιήθηκαν από τον Μάιο έως τον Ιούλιο του 2014. Στις 10 Οκτωβρίου 2014, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση για την αξιολόγηση της κατάστασης²⁰.

Μηχανισμός παρακολούθησης μετά την απελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων

¹⁹ Ο μηχανισμός θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1289/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων και του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, ΕΕ L 347 της 20.12.2013. Βλ. τμήμα 4.3 της 5ης διετούς έκθεσης για λεπτομέρειες, στο οποίο επεξηγείται λεπτομερώς ο νέος μηχανισμός αναστολής, καθώς και ο αναθεωρημένος μηχανισμός αμοιβαιότητας.

²⁰ Έκθεση της Επιτροπής για την αξιολόγηση της κατάστασης της μη αμοιβαιότητας με ορισμένες τρίτες χώρες στον τομέα της πολιτικής θεωρήσεων, C (2014) 7218 final της 10ης Οκτωβρίου 2014.

Την περίοδο Μαΐου-Ιουλίου 2014 (μήνες για τους οποίους υπάρχουν δεδομένα²¹), ο αριθμός των αιτήσεων ασύλου που υποβλήθηκαν από πολίτες των πέντε κρατών των Δυτικών Βαλκανίων στα οποία ισχύει το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης²² στον χώρο Σένγκεν και τις υπονήφιες χώρες Σένγκεν αυξήθηκε κατά 40% σε σύγκριση με τους ίδιους τρεις μήνες του 2013 (αύξηση κατά 7% σε σύγκριση με την περίοδο Φεβρουαρίου-Απριλίου 2014). Η Γερμανία παραμένει μακράν το κράτος μέλος που έχει επηρεαστεί περισσότερο, καθώς διεκπεραίωσε περισσότερες από 11 000 από τις 15 000 σχεδόν αιτήσεις που υποβλήθηκαν κατά την προαναφερθείσα περίοδο από τους πολίτες των πέντε αυτών χωρών. Ακολούθησαν η Σουηδία, Γαλλία (αμφότερες με περίπου 1 000 αιτήσεις εκάστη) και το Βέλγιο (πάνω από 400 αιτήσεις). Οι Σέρβοι πολίτες εξακολούθησαν να είναι η μεγαλύτερη ομάδα αιτούντων άσυλο από τα δυτικά Βαλκάνια (41 %), ακολουθούμενοι από τους Αλβανούς πολίτες (25 %). Οι αιτούντες από τις πέντε χώρες των Δυτικών Βαλκανίων αποτέλεσαν το 10 % του συνολικού αριθμού των αιτούντων άσυλο στον χώρο Σένγκεν και στις υπονήφιες χώρες Σένγκεν, ποσοστό συγκρίσιμο με εκείνο της ίδιας περιόδου το προηγούμενο έτος (περίπου 9 %).

Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και ο δίκαιος χαρακτήρας των διαδικασιών ασύλου, το κεκτημένο του ασύλου περιλαμβάνει διάφορες διατάξεις που αφήνουν διακριτική ευχέρεια, οι οποίες προβλέπουν διαδικαστικές διευκολύνσεις στη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου που δεν είναι πιθανό να θεωρηθούν βάσιμες. Οι διατάξεις αυτές ενισχύθηκαν και προσδιορίστηκαν σαφώς από τα μέσα αναδιατύπωσης τα οποία συνιστούν το κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου. Η εκτίμηση του κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων και, εφόσον πληρούνται, η απόφαση σχετικά με το εάν και πώς πρέπει να χρησιμοποιηθούν, πρέπει να ληφθεί από κάθε κράτος μέλος, εντός των ορίων του κεκτημένου για το άσυλο.

Η Επιτροπή προτίθεται να δημοσιεύσει μέχρι το τέλος του 2014 την πέμπτη έκθεση σχετικά με την παρακολούθηση μετά την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Συμφωνίες επανεισδοχής και διευκόλυνσης της έκδοσης θεωρήσεων και ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων

Η διαδικασία κύρωσης της συμφωνίας ΕΕ-Τουρκίας για την επανεισδοχή ολοκληρώθηκε από αμφότερες τις πλευρές και η συμφωνία τέθηκε σε ισχύ την 1η Οκτωβρίου 2014. Στο πλαίσιο του διαλόγου ΕΕ-Τουρκίας για την ελευθέρωση της θεώρησης, πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις εμπειρογνομόνων στην Τουρκία (Μάρτιος- Ιούνιος 2014) που επέτρεψαν τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η Τουρκία πληροί τα κριτήρια

²¹ Στοιχεία από τη βάση δεδομένων της Eurostat που ήταν διαθέσιμα στις 21 Οκτωβρίου 2014 χρησιμοποιούνται στο παρόν κεφάλαιο (στα αριθμητικά στοιχεία για τον Ιούλιο δεν συμπεριλαμβάνεται η Κύπρος).

²² Από τα τέλη του 2009, οι πολίτες της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (FYROM), του Μαυροβουνίου και της Σερβίας οι οποίοι είναι κάτοχοι βιομετρικού διαβατηρίου απολαύουν απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τα ταξίδια τους στα κράτη μέλη της ΕΕ, κατ' εφαρμογή του κανονισμού 539/2001. Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, οι πολίτες της Αλβανίας, καθώς και της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, απολαύουν απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τα ταξίδια τους στα κράτη μέλη της ΕΕ από τις 15 Δεκεμβρίου 2010.

αναφοράς του «Χάρτη πορείας προς το καθεστώς απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης». Η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση για τα πορίσματα στις 20 Οκτωβρίου 2014²³.

Ως αποτέλεσμα της δήλωσης των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων σχετικά με την Ουκρανία, της 6ης Μαρτίου 2014, μετά την παραβίαση της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Ουκρανίας από τη Ρωσική Ομοσπονδία²⁴, ανεστάλη ο διάλογος με τη Ρωσία για την ελευθέρωση των θεωρήσεων.

Μετά την έναρξη ισχύος, στις 28 Απριλίου 2014, της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τους πολίτες της Δημοκρατίας της Μολδαβίας που είναι κάτοχοι βιομετρικών διαβατηρίων, δεν έχει καταγραφεί καμία σημαντική κατάχρηση της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τα ταξίδια των πολιτών της Μολδαβίας (στοιχεία ως τα τέλη Αυγούστου 2014).

Οι συμφωνίες επανεισδοχής και διευκόλυνσης της έκδοσης θεωρήσεων με το Αζερμπαϊτζάν άρχισαν να ισχύουν την 1η Σεπτεμβρίου 2014. Όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις σχετικά με την επανεισδοχή και τη διευκόλυνση των θεωρήσεων με τη Λευκορωσία, ο πρώτος γύρος των τεχνικών διαπραγματεύσεων έλαβε χώρα στις 12-13 Ιουνίου 2014 και ο δεύτερος γύρος αναμένεται να πραγματοποιηθεί αργότερα εντός του έτους. Στις 30 Ιουλίου, η Επιτροπή υπέβαλε προς έγκριση στο Συμβούλιο σχέδιο διαπραγματευτικών οδηγιών για συμφωνίες επανεισδοχής και διευκόλυνσης της έκδοσης θεωρήσεων με την Τυνησία.

Στις 17 Ιουλίου 2014, η Επιτροπή υπέβαλε σύσταση στο Συμβούλιο προκειμένου να λάβει την έγκριση έναρξης διαπραγματεύσεων για συμφωνίες απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για βραχεία διαμονή με 16 μικρά νησιωτικά κράτη της Καραϊβικής και του Ειρηνικού, καθώς και με τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Οι κοινές επιτροπές για τις θεωρήσεις και την επανεισδοχή με τη Γεωργία και την Αρμενία συνήλθαν στις 4 Ιουνίου και στις 10 Σεπτεμβρίου 2014 αντίστοιχα, και επιβεβαίωσαν ότι η εφαρμογή των συμφωνιών επανεισδοχής και διευκόλυνσης των θεωρήσεων της ΕΕ με τις δύο χώρες προχωρεί ικανοποιητικά.

5. Η ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ: ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ

Σκοπός των εξαμηνιαίων εκθέσεων είναι να παράσχουν τη βάση για τη διενέργεια τακτικού διαλόγου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο και με τον τρόπο αυτό να συμβάλουν στην ενίσχυση της πολιτικής καθοδήγησης και της συνεργασίας στον χώρο του Σένγκεν. Όπως επισημάνθηκε στην πρώτη έκθεση, είναι ουσιαστικό τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να παραμένουν σε ετοιμότητα για τη λειτουργία του χώρου Σένγκεν και να είναι έτοιμα να αντιδράσουν σε τυχόν προκλήσεις που αντιμετωπίζει. Προκειμένου να διευκολυνθεί η συζήτηση, η Επιτροπή θεωρεί, κατά τη χρονική στιγμή της έκδοσης της παρούσας έκθεσης, ότι αξίζει να συζητηθούν ιδιαίτερα τα ακόλουθα ζητήματα που ανέκυψαν από την παρούσα έκθεση:

²³ COM(2014) 646 τελικό.

²⁴ https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/141372.pdf

1. Το επίπεδο ετοιμότητας των κρατών μελών και των οργανισμών για την αντιμετώπιση σεναρίου σημαντικής αύξησης των παράτυπων διελεύσεων των συνόρων στα ανατολικά χερσαία σύνορα της ΕΕ.
2. Περαιτέρω μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη για την ενίσχυση της λειτουργίας του Σένγκεν, υπό το φως της κατάστασης στη γειτονιά της Ευρώπης σήμερα.
3. Οι μέχρι στιγμής εμπειρίες των κρατών μελών από τη χρήση του VIS για τον εντοπισμό μεταναστών χωρίς επίσημα έγγραφα που εντοπίζονται εντός του χώρου Σένγκεν, τόσο για τον σκοπό της διεκπεραίωσης αιτήσεων ασύλου όσο και για την κίνηση διαδικασιών επιστροφής.